

Polisens verktyg i gränsnära områden ska utredas

Regeringen vill ge Polismyndigheten bättre möjligheter att kontrollera utlänningars vistelserätt och bekämpa brott i gränsnära områden och ger därför en särskild utredare i uppdrag att ta ställning till myndighetens verktyg i sådana områden.

En del av utredningen ingår i regeringens 34-punktsprogram med ytterligare åtgärder mot gängkriminaliteten.

Bakgrund

De stater som deltar i Schengensamarbetet ska bara ha gränskontroll vid de yttre gränserna, dvs. mot stater som står utanför samarbetet. Gränskontroll ska normalt sett inte förekomma vid de inre gränserna, men får tillfälligt återinföras där vid ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen eller den inre säkerheten.

Sverige har haft en tillfälligt återinförd gränskontroll vid de inre gränserna sedan november 2015. Även flera andra Schengenstater har återinförd gränskontroll vid de inre gränserna. Kommissionen har rekommenderat medlemsstaterna att intensifiera sina poliskontroller

och att ge sådana kontroller företräde framför tillfälligt återinförd gränskontroll vid de inre gränserna. Mot bakgrund av rekommendationerna och ett uppdrag från regeringen har Polismyndigheten fört fram att författningsändringar bör övervägas.

Varför behövs det en utredning?

Enligt regeringen talar de senaste årens erfarenheter för att Polismyndigheten inte har tillgång till tillräckligt effektiva verktyg i gränsnära områden, t.ex. vid Öresundsbron. Det är där de problem som kan följa med rörligheten över gränserna är särskilt aktu-

ella och där behovet av att kunna ingripa på ett verkningfullt sätt sannolikt är som störst. Det kan handla både om ingripanden för att kontrollera utlänningars rätt att vara i Sverige och om ingripanden mot kriminella, t.ex. gäng eller stöldligor, som är verksamma över gränserna.

Regeringen anser därför att man bör överväga förändringar som ger Polismyndigheten bättre möjligheter att verka i gränsnära områden. Det behövs därmed en utredning.

Vad ska utredaren göra?
Flera omständigheter talar för att Polismyndigheten i dag inte har tillgång till

tillräckligt effektiva verktyg i gränsnära områden. Förslag på området måste dock grunda sig på en kartläggning av det närmare behovet av mer verkningfulla polisiära åtgärder. Utredaren ska därför göra en sådan kartläggning.

Utifrån sin kartläggning ska utredaren ta ställning till om det bör göras författningsändringar för att effektivisera kontrollen av utlänningars vistelserätt och bekämpningen av brott i gränsnära områden. Det kan handla om att kamerabevakning, t.ex. med automatisk igenkänning av fordonstyper och registrerings skyltar, ska kunna användas på ett annat sätt än i dag. Det kan också handla om att det i gränsnära områden eller på vissa platser inom sådana områden ska gälla särskilda för-

utsättningar för när vistelserätt får kontrolleras och för när tvångsmedel som kroppsvisitation och genomsökande av transportmedel får användas i brottsförebyggande syfte. Författningsändringar av det här slaget skulle kunna ha betydelse för det framtida behovet av att ha en tillfälligt återinförd gränskontroll vid de inre gränserna.

Utredaren ska lämna de författningsförslag som behövs. Ett förslag om utökade möjligheter till kontroller eller användning av tvångsmedel ska bygga på ett tillräckligt starkt behov. Förslaget ska vara proportionerligt samt utformat med beaktande av grundläggande legalitetskrav och så att de åtgärder som kan vidtas inte blir att betrakta som förtäckt gränskontroll. Påverkan

på andra än dem som reser in eller ut ur landet ska vara så liten som möjligt.

Utredaren och utredningstiden

Utredare blir Stefan Reimer, som är justitieråd i Högsta domstolen. Stefan Reimer har lång erfarenhet som domare och har tidigare utrett polis- och straffrättsliga frågor.

Stefan Reimer ska redovisa uppdraget senast den 20 september 2021.

Foto: Lars Hedelin/Polismyndigheten

regeringen.se/34-punktsprogrammet

